

Un punct de vedere privind reformele în educație (A point of view regarding the reforms in education)

VALENTIN I. POPA

Universitatea Tehnică "Gheorghe Asachi" din Iași, Blvd. Mangeron 71, 700050, Iași

The problem of education is of particular interest in the development strategy of a nation. This is why most countries are concerned at the governmental level with finding the best formula for education to assist the individual in evolving positively not only in order to serve the society, but also to reach the satisfaction of a full personal achievement. Such concerns are frequent in Romania too, as since 1989 each of those over 20 Ministers of Education who came up to this decision-making position has attempted to make history with a new education law and with various reform proposals (almost 60) regarding the curriculum, the structure of the school year, the phasing of the education levels, evaluation and examination. Unfortunately, without assuring the continuity and the evaluation over time of the results of the proposed measures, most experiments have failed to produce the desired effects. Moreover, a correlation between the reforms initiated and the real situation regarding the human, material and financial resources in Romania lacks. So, at present we are witnessing attempts to imitate high-performance education systems implemented in other countries, and a total confusion of parents, students and those who are supposed to put into practice the educational strategies.

Keywords: Education, Reform, Resources, Educational performance

Au trecut aproape 27 de ani din 1989, timp în care la conducerea Ministerului Educației s-au perindat peste 20 de miniștri. Odată instalați în funcție, pe scaunul lui Spiru Haret, miniștrii și-au închipuit că invadați de spiritul marelui savant trebuie neapărat să devină reformatorii educației, al cărui nume trebuie să-l poarte. Nu au ținut seama, însă, că Spiru Haret spunea: „Cum arată azi școala, așa va arăta țara mâine”. Nici unul dintre miniștrii n-a produs o Carte albă a sistemului, în care să evalueze situația educației din România, din care să vedem unde suntem și unde vrem să ajungem (câți copii sunt instituționalizați și cine se ocupă de educația lor, care este rata abandonului școlar, care este calitatea cadrelor didactice și care este accesul la diferite forme de pregătire continuă, care este numărul școlilor care nu îndeplinesc condițiile de funcționare, care este situația materială a copiilor din așa-numitele zone defavorizate, care sunt șansele reale ale unui copil de a parcurge diferite niveluri de educație etc.). Voi da un singur exemplu, folosind date publicate cândva de Agenția de Dezvoltare Nord-Est, una dintre cele mai sărace regiuni din România și din Uniunea Europeană. În această zonă, peste 50 % din populație se ocupă cu agricultura, 1% din tinerii de la țară frecventează liceul și numai 0,1% urmează studii superioare. Pe principiile managementului, ar fi trebuit să se evalueze cele trei

elemente de bază: resurse materiale, resurse umane și resurse financiare accesibile educației. Dar, cum toată lumea se pricepe la educație ca și la fotbal, miniștrii au început cu propunerea de noi variante ale legii educației și cu idei de reforme la toate nivelurile învățământului (se estimează că au fost aproape 60), fără a ține seama de ce a fost înainte bun pentru a păstra și a asigura continuitatea și de ce n-a fost bun pentru a elimina. Nu este, însă, o misiune ușoară pentru că educația nu este un proces simplu și că experimente de tot felul se fac în întreaga lume, pentru că, se pare, că în ciuda performanțelor exprimate și prin clasamente, rezultate în aplicarea unor standarde (vezi de ex. PISA), nici în țările dezvoltate cu finanțări consistente din PIB (Coreea de Sud alocă 8 % din PIB) lucrurile nu stau foarte bine (Coreea de Sud ocupă primul loc la testele PISA, dar și primul loc la rata de suicid în rândul tineretului). Din aceste motive, guvernarea și-au asumat misiunea de a reforma sistemele de învățământ. Astfel, în 1992 Bill Clinton a spus că el își dorește să fie cunoscut drept președintele educației. Același scop și l-a propus și George W. Bush, cel care a făcut o prioritate absolută din educație, în primul său mandat prezidențial. În 2002, a spus că el consideră educația ca fiind o problemă de drept civil a vremurilor pe care le trăim accentuând: „Acum provocarea noastră este să ne asigurăm că

fiecare copil are o șansă reală de a avea succes în viață”. Președintele Obama a făcut din reforma educației una dintre cele mai stringente priorități ale mandatului său. China promovează reforme masive în educație ca nucleu al transformărilor naționale. Dilma Rousseff, prima femeie președinte a Braziliei, a plasat educația în centrul strategiei guvernului său pentru reînnoire. Ea afirma: „Doar atunci când există progres în calitatea educației putem forma tineri care să fie capabili să conducă țara spre beneficiile integrale ale tehnologiei și cunoașterii”. Am preluat aceste informații dintr-o carte recent tradusă în limba română, scrisă de experți în educație (Ken Robinson și Lou Aronica- Școli creative- Revoluția de bază a învățământului, Ed. Publica, 2015), pe care aș recomanda-o domnului ministru al educației, atunci când se gândește să reformeze educația. Fără exagerare, cunoscând sistemul de aproape 50 de ani, aș putea spune că tot ce se întâmplă astăzi în România se datorește, în bună parte, rezultatelor din educație. Cum altfel ne-am putea explica analfabetismul, abandonul școlar, fuga în străinătate a tineretului valoros din sistemul de educație românesc și decapitarea intelectuală a României. Nu avem nici în învățământul superior o situație mai bună, după ce România a semnat aderarea la procesul Bologna. Copiat prost după sistemul anglo-saxon, neînțeles de cei care conduc și evaluează învățământul superior, acesta se pare a fi un eșec. Nu se știe, încă, unde vor lucra absolvenții care au parcurs studiile de licență, după cum nu este clară soarta celor care, după primul ciclu, vor să profeseze în învățământul preuniversitar. În țările europene, se estimează că există în rândul tinerilor peste 25 de milioane de șomeri, după cum există cam același număr de locuri de muncă accesibile și care nu pot fi ocupate din cauza faptului că sistemul de educație nu pregătește forță de muncă corespunzător calificată, conform cerințelor. Pentru învățământul superior, în domeniul ingineriei, a fost un program european care a făcut recomandări privind planul de învățământ pentru studiile de licență, dar care nu se aplică. A apărut din nou termenul de specializare, care, în programul propus, nu există, existând doar masteratul profesional [1-4].

Problema reformei în educație nu este simplă, date fiind consecințele sale pe termen lung. Iată un argument oferit, de asemenea, de un specialist, Daniel Kahneman, laureat al premiului Nobel (Thinking Fast and Slow, published by Penguin Group, 2012). La un moment dat, a fost invitat în

Israel pentru a propune un plan de învățământ într-o universitate. Mai întâi și-a format echipa, după care au elaborat planul de învățământ și au căutat cadrele didactice, care să-l pună în practică, solicitându-le să ofere conținutul și suportul de curs. După aceea, propunerile făcute trebuiau puse în practică și monitorizate, timp de cinci ani de zile, pentru a stabili dacă și-au atins obiectivele. Ori, la noi se fac schimbări de la un ministru la altul, astfel că nici elevii, nici părinții și nici cadrele didactice nu știu ce discipline vor fi studiate, care vor fi și când vor fi verificările, când începe gimnaziul și când începe liceul, care este durata trimestrului, când vor fi vacanțele etc. Deși avem un Institut de Științe ale Educației, specialiști în pedagogie, psihologie și sociologie, după principiul generalizat și în alte domenii „noi le știm pe toate și nu trebuie să mai învățăm de la nimeni” facem tot felul de improvizații îndepărtând educația de nevoile individului și societății, pentru a reduce perspectivele de evoluție a acestuia și favorizând creșterea numărului șomerilor în rândul tineretului. Nu trebuie uitat că educația alături de sănătate și alimentație, sunt elemente de strategie națională.

Oare când îi vom vedea pe cei care ne conduc coborând în lumea reală pentru a renunța la improvizații și la utilizarea populației României pe post de cobai în tot felul de experimente? Atenție, recent și experimentele pe animale se supun eticii și protecției, fiind interzise sau limitate .

Bibliografie

- [1] V. I. Popa, *Cercetarea științifică și transferul tehnologic*, Revista de Politica Științei și Scientometrie-Serie Nouă, **1**(4), 327 (2012).
- [2] V. I. Popa, *Învățământul ingineresc și Declarația de la Bologna*, Univers ingineresc, **XXIV**, Nr.24 (550), 16-31 decembrie, 2013, p. 3.
- [3] V. I. Popa, *Sinergismul dintre educație și cercetare-un concept humboldtian de actualitate*, Revista de Politica Științei și Scientometrie-Serie Nouă, **3**(2), 115 (2014).
- [4] V. I. Popa, *Democrația și excelența universitară*, Revista de Politica Științei și Scientometrie-Serie Nouă, **4** (3), 211 (2015).

Autor corespondent: vipopa@tuiasi.ro